

ALLMÄN- BOKHANDELNS OMSÄTTNING Första kvartalet 2021

Bokhandelsekonom Leif Olsson

Allmänbokhandelns omsättning första kvartalet 2021

Kort sammanfattning: ”Små boklådor har klarat pandemin bättre än de stora men sammantaget minus 4 % för hela bokhandeln under första kvartalet är ändå en framgång för den svenska bokhandeln! Vilken bransch kan nå denna siffra?”

Omsättningsutvecklingen för allmänbokhandeln för första kvartalet 2021 som bygger på momstaxeringar är nu klar. I populationen ingår såväl aktiebolag som handelsbolag och enskilda firmor som omfattar i sort sett hela bokhandeln. Momstaxeringar för enskilda företag är sekretesskyddad, vilket innebär att underlaget måste omfatta minst tre företag i varje gruppering för att inte enskilda företags resultat kan röjas. Undersökningen har verkställts på uppdrag av Svenska Bokhandlareföreningen och med ett finansiellt stöd av Stiftelsen Boken i Sverige.

Under rådande pandemi är det naturligtvis av stort intresse att följa utvecklingen inom bokhandelsbranschen. Första kvartalets omsättning mot föregående år visar att bokhandelsföretagen i genomsnitt har tappat 4 % av sin försäljning jämfört med första kvartalet 2020 vilket generellt kan betraktas som ett gott resultat för en hel detaljhandelsbransch. Första kvartalet 2020 påverkades marginellt av pandemin medan situation för samma kvartal i år 2021 har inneburit flera restriktioner för detaljhandeln.

Liksom tidigare kvartalsanalyser under pandemin föreligger flera avvikelser mellan företag. Omsättningen av böcker har i många fall tagit stryk medan försäljningen av övriga varor har haft en gynnsammare utveckling. Det finns också en tydlig skillnad mellan bokhandel i olika storleksklasser. Stora boklådor i framför Stockholm har tappat volym medan den mindre bokhandeln har hållit ställningen betydligt bättre även om försäljningen av böcker har mattats av. Andelen böcker av bokhandelns totala försäljning har minskat med 2,3 %. En förklaring kan vara en mindre lyckad Bokrea 2021 där butiksförsäljningen påverkades av corona-restriktionerna. Det är samtidigt värt att notera att många av bokhandelsföretagen i underlaget också bedriver näthandel, vilket bidragit till att hålla uppe försäljningen.

Utvecklingen av bokhandel i sammandrag framgår av följande tabeller.

Allmänbokhandelns omsättning 1:a kv 2021 - miljon kronor				
Grupperingar	Total oms.	Böcker	Ej böcker	Andel bok
Akademibokhandeln inkl. franchising	313	207	105	66%
Obunden bokhandel	31	16	16	50%
Bokhandelskedjan Ugglan	78	36	42	46%
Samtliga	422	259	163	61%

Förändring miljoner kronor mot 1:a kv 2020				
Grupperingar	Total oms.	Böcker	Ej böcker	Andel bok
Akademibokhandeln inkl. franchising	-17,1	-17,4	0,4	-1,9%
Obunden bokhandel	-2,0	-2,7	0,7	-5,1%
Bokhandelskedjan Ugglan	1,6	-0,6	2,2	-1,8%
Samtliga	-17,5	-20,7	3,3	-2,3%

Förändring i procent mot 1:a kv 2020			
Grupperingar	Total oms.	Böcker	Ej böcker
Akademibokhandeln inkl. franchising	-5,2%	-7,8%	0,3%
Obunden bokhandel	-6,0%	-14,6%	4,7%
Bokhandelskedjan Ugglan	2,1%	-1,6%	5,6%
Samtliga	-4,0%	-7,4%	2,1%

Av tabellerna framgår att Ugglan har varit den mest framgångsrika grupperingen under det första kvartalet och kan glädjas över en försäljningsökning på 2,1 % som helt och hållet faller på andra varor än böcker.

För att kunna studera utfallet mer i detalj redovisas nedan en tabell där bokhandeln är fördelad på omsättningsklasser. Tabellen redovisar förändring mot föregående år. Här framkommer tydligt att bokhandlarna i de tre lägsta omsättningsklasserna – alltså bokhandel med en årsomsättning understigande 4 miljoner kronor – har klarat sig mycket bra. Omsättningen i de två minsta klasserna ökar med nästan 20 %. Den största ökningen faller på sidosortimentet men även böckerna har påtagligt ökat sin volym.

Förändring omsättningsklasser				
Oms.klass	Total oms.	Böcker	Ej böcker	Antal
<2 mkr	18,9%	14,9%	22,2%	16
2-3 mkr	19,2%	9,1%	29,3%	21
3-4 mkr	8,2%	4,3%	11,7%	25
4-8 mkr	-0,1%	-4,1%	4,5%	37
8-20 mkr	-11,6%	-15,1%	-7,2%	31
> 50 mkr	-4,8%	-7,6%	1,2%	88
Samtliga	-4,0%	-7,4%	2,1%	218

I den stora klassen 4 - 8 miljoner kr med 37 butiker ligger omsättningen i stort sett still medan en minskning på böcker kompenseras av en ökning på övriga varor. När det sedan gäller de stora bokhandlarna i de två högsta klasserna är utvecklingen mer problematisk. I klassen 8-20 mkr minskar omsättningen -11,6 % som huvudsakligen beror på en sämre bokförsäljning med -15,1 %. För klassen över 50 milj. kr, som består av Akademibokhandelns egna butiker och de två franchisetagarna Killbergs och Bok & Co, minskar omsättningen med -4,8% totalt och -7,6% för böcker medan försäljningen av övriga varor ökar med 1,2%.

När man bedömer tabellen fördelad på olika storleksklasser är det av vikt att känna till hur

Andel av marknaden				
Oms.klass	Total oms.	Böcker	Ej böcker	Antal
<2 mkr	1,5%	1,0%	2,2%	16
2-3 mkr	2,9%	2,2%	4,1%	21
3-4 mkr	4,8%	3,6%	6,7%	25
4-8 mkr	10,5%	8,7%	13,4%	37
8-20 mkr	13,6%	12,0%	16,1%	31
> 50 mkr	66,7%	72,5%	57,6%	88
Samtliga	100,0%	100,0%	100,0%	218

marknaden fördelar sig på olika klasser. Se tabell ovan. Då framkommer att bokhandeln i de

tre lägsta klasserna har en sammantagen marknadsandel på under 9 % på 62 butiker. Den högsta klassen med sina 88 butiker har en marknadsandel på 67 %.

Nedan följer en studie av hela bokhandelskåren redovisas i grupperingar fördelade på omsättningsklasser. Här framkommer väldigt klart att större boklådor generellt har en besvärligare situation. Sammanfattningsvis har stor bokhandel i stora städer drabbats hårdare av pandemin. Det gäller generellt också stora köpcentra som huvudsakligen finns i de mest tätbefolkade kommunerna.

Förändringar av försäljning fördelad på omsättningsklasser				
Grupp	Oms.klass	Total oms.	Böcker	Ej böcker
Akademibokhandeln	4-8 mkr	-3,3%	-6,0%	0,4%
Akademibokhandeln	8-20 mkr	-9,3%	-10,0%	-7,8%
Akademibokhandeln	> 50 mkr	-4,8%	-7,6%	1,2%
Akademibokhandeln	Totalt	-5,2%	-7,8%	0,3%
Obundna	<2 mkr	8,3%	10,9%	6,4%
Obundna	2-3 mkr	14,5%	13,4%	15,7%
Obundna	3-4 mkr	20,9%	0,0%	37,5%
Obundna	4-8 mkr	-18,3%	-14,8%	-26,5%
Obundna	8-20 mkr	-18,9%	-26,3%	-8,4%
Obundna	Totalt	-6,0%	-14,6%	4,7%
Ugglan	<2 mkr	32,8%	19,3%	45,5%
Ugglan	2-3 mkr	21,2%	7,1%	34,6%
Ugglan	3-4 mkr	1,9%	6,3%	-2,3%
Ugglan	4-8 mkr	2,9%	-1,8%	7,5%
Ugglan	8-20 mkr	-8,9%	-12,8%	-5,9%
Ugglan	Totalt	2,1%	-1,6%	5,6%
Alla	Totalt	-4,0%	-7,4%	2,1%

Specialanalys

Som ett komplement till föreliggande kvartalsanalys av bokhandeln finns en specialanalys som redovisar barnbokhandel, bokhandel på glesbygd, bokhandel med hög andel böcker och bokhandel med låg andel böcker. (tkr)

Specialanalys - Omsättning 1:a kv 2021					
Typ	Total oms.	Böcker	Ej böcker	Andel bok	Antal
Barnbokhandel	1 445	1 150	295	79,6%	4
Glesbygd	2 278	700	1 578	30,7%	7
Hög andel bok	9 553	6 383	3 170	66,8%	13
Låg andel bok	14 255	2 517	11 738	17,7%	10

Specialanalys - Förändring av omsättning mot kv 1 2020

Typ	Total oms.	Böcker	Ej böcker	Antal
Barnbokhandel	7,4%	21,1%	-25,3%	4
Glesbygd	-2,6%	-10,6%	1,4%	7
Hög andel bok	16,9%	14,3%	22,4%	13
Låg andel bok	19,6%	8,6%	22,2%	10

Gruppen barnbokhandel omfattar fyra företag i Stockholm, Göteborg och Uppsala. Gruppen redovisar en ökad omsättning på 7,4 % som helt och hållet faller på en ökad bokförsäljning medan övriga varor minskar i volym. Andelen böcker av omsättningen uppgår i genomsnitt till 79,6 %. Barnbokhandeln ingår ej i analysen av allmänbokhandel.

Gruppen glesbygd som omfattar allmänbokhandel i utpräglade glesbygdskommuner har tappat närmare 2,6 % av sin omsättning, som beror på en minskad bokförsäljning på 10,6 % medan övriga varor uppvisar en ökning 1,4 %. Andelen böcker av omsättningen uppgår i genomsnitt till 30,7 %.

Gruppen med hög andel bokförsäljning utgörs av allmänbokhandel med en årsomsättning på max c:a fyra miljoner kronor. Denna grupp har ökat omsättningen under kvartalet med 16,9 % fördelat på böcker med 14,3 % och övriga varor 22,4 %. Gruppen består av 13 företag med en varierande spridning på såväl stora som medelstora kommuner. Andelen böcker av omsättningen uppgår i genomsnitt till 66,8 %.

Gruppen med låg andel bokförsäljning utgörs av allmänbokhandel med varierande omsättning där böcker huvudsakligen utgör ett komplement till andra varugrupper. Denna grupp har ökat omsättningen under kvartalet med 19,6 % fördelat på böcker med 8,6 % och övriga varor 22,2 %. Gruppen består av 10 företag med en spridning på små och medelstora kommuner. Andelen böcker av omsättningen uppgår i genomsnitt endast till 17,7 %. En majoritet av dessa företag utgörs av typiska ”småföretagsentreprenörer” som kan vara en förklaring till det mycket positiva utfallet. Inom denna sektor kan det finnas en potential till ökad bokförsäljning.